

Toen de heer W. J. Toxopeus in 1914 te Alphen aan den Rijn een hermelijnrups opkweekte, verkreeg hij daarvan het volgend voorjaar geen vlinder: in zijn harde houtcocon bleef de pop liggen, frisch, beweeglijk, flink levend. Het daaraanvolgend voorjaar werd eveneens voorbijgegaan, de pop bleef onbedorven. Pas in 1917 sloop een vlinder uit, een ♀ van normale grootte en 't'ange liggen had geen enkele wijziging gebracht in lichaamsgrootte of beschubbing. Overliggen van poppen komt meer voor. Van *Saturnia pavonia* L., de nachtpauwoog is het reeds meermalen geconstateerd. Harrison¹⁾ vermeldt het van *Nyssia graecaria* Stgr., in een artikel, dat handelt over de „stimulus of heterozygosis” bij soortkruisingen tusschen verschillende Bistonsoorten. Als men de genoemde soort kweekt, kruipen de rupsen in den grond ter verpopping, na drie jaar verschijnen enkele vlinders, de daaraanvolgende jaren telkens weer enkele, enzovoort tot na 8 jaar alle levende poppen uitgekomen zijn. Bij kruising met *Lycia hirtaria* Q. (syn. *Biston hirtarius*) verschijnen alle vlinders reeds het volgend jaar!

Nu nog iets over wat het zoeken van de soort betreft.

Het is veel gemakkelijker, dan aanvankelijk lijkt, de eitjes en de jonge rupsen te vinden. Beide zitten op de bovenzijde van wilg of populierenblad. De chocoladebruine glanzige eitjes vallen spoedig op en de zwarte rupsen stemmen niet overeen met de grondkleur waarop ze zitten, bij den minsten schrik slaan ze bovendien hun staartdraden uit. De volwassen rups valt niet zoo in 't oog, immers de witte lijnen verdeelen hem in drie reepen, waarvan twee bladgroen zijn en de derde gekleurd als wilgenbast, en zelfs indien de derde streep niets gemeen had met de kleur van de omgeving, zou de rups niet opvallen; vgl. hierbij onder anderen de helgeel en groen — of helgeel en bruin-gestreepte rupsen van *Mamestra pisi* L. Men moet vijf minuten achtereen aan een wilgestruikje nauwkeurig gezocht hebben, waaraan eenige van die felbonte dieren zaten, om te kunnen gelooven, dat ze op het eerste gezicht over 't hoofd gezien worden.

Lichter dan de volwassen rupsen vindt men de poppen onder aan wilg of populier, vooral aan wegbermen, waar hoog gras om den boomvoet opschiet. Juist boven den grond, waar het gras de zichtbaarheid minimaal maakt, zitten de cocons vastgemetseld, als waren het knoesten van den boom zelve. Snijd de geheele cocon uit en maakt hem niet open, dat doet de uitkomende vlinder zelf wel. Een uitgekomen ♀ lokt vanzelf een ♂ naar zich toe en hetzelfde jaar kan ieder eens trachten een groot broedsel groot te brengen.

Amsterdam.

L. J. TOXOPEUS.

¹⁾ Heslop Harrison, Studies in Hybrid Bistoninae III, Journ. of Gen. Sept. 1919.

UITVOERING DER REORGANISATIEPLANNEN EN HET WERK VOOR DE JEUGDBONDEN.

AAR aanleiding van de opwekking door den Heer Bernink betreffende mijn artikel Reorganisatie, wil ik het volgende mededeelen.

Allereerst doet het mij genoegen, dat de Heer Bernink medevoelt voor opheffing van de tegenwoordige doodende versnippering. Juist nu we mogen hopen, dat er leven komt onder de jongeren, moesten we enkele krachtige verenigingen hebben en een enkel flink blad. Trouwens, ik kreeg meerdere sympathiebetuigingen van allerlei zijden. Ik wilde niet vergen, dat deze in *D. L. N.* opgenomen werden. Om te beginnen richtte ik mij echter tot de Besturen van de Ned. Ornithol. Ver. en de Ver. tot Bescherming van Vogels om ze mede te deelen, wat onder velen harer leden thans leefde en ze te verzoeken te willen medewerken tot samensmelting dezer twee Vereenigingen tot één krachtige Vogelkundige Vereeniging. Enkele bestuursleden van de Ver.

tot Besch. v. Vogels verzekerden mij, dat zij principieel geneigd waren, wat het uitgeven van tijdschriften, jaarboekje, enz. betreft, tot een fusie te willen medewerken. Van de Ned. Orn. Ver. mocht ik op mijn schrijven (van Maart) thans (Juni) nog geen antwoord ontvangen en werd op de Alg. Ledenvergadering, waar besprekingen over het blad „Ardea” aan de orde waren, geen woord gerept over mijn mededeelingen.

Toch meen ik licht te zien, *indien niet nog 99 pCt. van de belangstellenden onverschillig blijven!* Ik hoop werkelijk nog een resultaat te kunnen bereiken, als degenen, die *principieel* voe'en voor het doel, *mij even hun naamkaartje met adres zenden* met vermelding van welke vereeniging ze lid zijn.¹⁾ Dit is geloof ik een geringe moeite; liefst zal ik echter nog opmerkingen mede ontvangen.

Nu wil ik het doel nog even kort formuleeren. Voor alles is er nu één of ander vereenigingetje met een of ander blaadje. Al de contributiegelden worden besteed (meest verknoeid) aan deze vereenigingblaadjes. In het algemeen wordt het eigenlijke werk van de vereenigingen daardoor onmogelijk, ik noem maar: natuurbescherming, wetenschappelijk onderzoek: het onderhouden van een trekstation, nestkastproeven, phaenologisch onderzoek, het brengen van liefde voor de natuur onder de bevolking door de bioscoopvoorstellingen, lezingen, excursies (vooral voor de scholen!) Tot nu toe gaan al deze dingen particulier, hangen dus in de lucht! Er is geen concentratie van krachten, juist bij de tegenwoordige wereldveranderingen zoo noodig, geen gecentraliseerde samenwerking. Velen voelen wel voor het doel, maar ze kunnen niet van al die Vereenigingen lid worden (of zooals de Heer Bernink zegt al die bladen lezen) en... ze worden nergens lid van. Want wat geven die vereenigingen bovendien nu nog! Nu ja, eens een blaadje met bestuursmededeelingen, e. d. Dat zegt men. En men heeft gelijk: Nu komen de jeugdbonden op en ze vinden geen krachtige kernachtige vereeniging, die hun flinken steun waarborgt, of — wat dikwijls noodig is — hun flinke leiding geeft.

Ik stel me de eerste werkwijze in de volgende richting voor:

1. Vereeniging of nauwere aaneensluiting van „Vogelbescherming” en „Ned. Ornithol. Ver.” Publicatie van de resultaten van bescherming en onderzoek, door vereeniging en leden ondernomen, b. v. in *D. L. N.* *D. L. N.* kan b. v. maandelijks een aantal bladzijden voor Ornithologie beschikbaar stellen of eens in de 4 maanden een heel nummer aan de Ornithologie wijden en deze deelen desgewenscht apart tegen een bepaalden prijs aan de leden der Vogelkundige Ver. geven. Vogelbescherming kan dan nog b. v. een enkele bladzijde jaarlijks uitgeven met mededeeling der bereikte resultaten. Deze kan tevens als propaganda dienen.

Hiermede wordt financieel bereikt: Besparing van de aparte uitgave van „Ardea” (thans ± f 1800.—)²⁾ en van het jaarboekje van „Vogelbescherming” (thans ± f 1000.—?). Om nog niet te spreken over het voordeel van het vormen van één krachtige Vereeniging.

2. Combinatie van „Natura” met *D. L. N.* „Natura” *vol doet niemand* en kost schatten (toch meer dan f 1000.—). De Natuurhistorische Ver. kan dit geld beter voor natuurbescherming en propaganda onder de bevolking besteden. En de Natuurhistorische Ver. afdelingen worden voelohrens van „Natuurmonumenten”!

Wegens zeer weinig tijd kan ik mij vooreerst slechts met het eerste deel bezig houden. Maar vraag hier dan ook *aller activiteit!* Het tweede zou ik graag door een ander ondernomen zien. Mijn artikel „Reorganisatie” was slechts een opwekking tot ieder gericht. Men ga dus zijn gang.

Een enkel woord tot de leden der jeugdbonden. Ten eerste vraag ik Uw volle belangstelling voor het bovenstaande. Een aantal Uwer uit het Noorden zond mij reeds hun steun.

¹⁾ N(ed). O(rnithologische) V(ereeniging) en N(ed). V(er). tot B(escherming) V(an) V(ogels). Mijn adres is: Hoogstraat 242, Wageningen.

²⁾ Hiertegenover komt wel de uitgave van meer ex. van *D. L. N.*, maar wat meer ex. drukken van een bestaand tijdschrift kost *veel* minder dan de uitgave van een even groot aantal ex. van een apart blad. Bovendien is een groot deel der „Ardea” lezers thans reeds op *D. L. N.* geabonneerd. En zullen vele leden, die „Ardea” nu niet inkijken, zich dan *niet* abonneren, hetgeen alles veel economischer is.

Maar thans nog iets over het phaenologisch onderzoek, waarover de Heer Heimans schreef. In mijn opstellen over Ornithol. Onderzoek kunt ge lezen, hoe belangrijk dit werk begint te worden en dat we bij flinke medewerking veel meer bereiken, dan eerst te verwachten was. Veel afdeelingen tellen nog geen epkelen medewerker aan mijn lijsten. Geeft U spoedig op en ge ontvangt dezen herfst een gedrukte lijst ter invulling voor het volgende seizoen 1920/21. Weest voorzichtig met Uw gegevens, meldt ze slechts, indien ge *positief* zeker zijt, anders verknoeit ge in eens het werk van honderd anderen.

Hoe weinig men op courantenberichten af kan, blijkt steeds meer. De Heer Wigman toonde dit zeer juist in de laatste nummers voor de eerste kievitseieren. Bij de uitwerking mijner lijsten blijkt het trouwens telkens. Zoo melden ruim tien personen reeds 9 en 10 April in alle deelen des lands het aankomen van den Nachtegaal. Het „Nieuws van den Dag” meldt 25 April echter, dat de eerste Nachtegaal is gehoord, te Bilthoven! Waar ik hem n. b. zelf 10 April reeds hoorde! Even weinig waarde hebben feitelijk de losse waarnemingen over aankomst, enz., zooals die ook in dit blad telkens voorkomen.

Laat de inzenders liever hun materiaal aan mij zenden en het wordt vergeleken en tezamen gepubliceerd. Er valt dus voor onze jeugdbonden genoeg ernstig en interessant werk te doen!

Wageningen.

D. TOLLENAAR.

ONWETTIG EIERENVERVOER.

(in Friesland op 30 April 1920.)

K verneem uit goede bron, dat er op 30 April j.l. te Leeuwarden op de zoo druk bezochte weekmarkt zijn aangevoerd twintigduizend kievitseieren en vijfduizend eieren van kemphanen, scholeksters, tureluurs en andere vogelsoorten. Wat de kievitseieren betreft, hier was geen overtreding, al was het ook de laatste dag; de Leeuwarders konden nu sla met kievitseieren eten, of de eieren nog op 30 April tot over de territoriale zee vervoeren en verder naar Engeland. De tureluurs behoren tot de *ruiters*, die in 1912 op het waterwildlijstje zijn geplaatst, de eieren mochten dus niet ter markt zijn, de fatale termijn was twee dagen verstreken, dit geldt ook van de scholekster, maar: *lex dura sed ita scripta*, de scholekster behoort tot de beschermde vogels, Ergo: overtreding!

Nu nog de andere vogelsoorten, ik heb tervergeefs moeite gedaan bij de politie om hiervan de namen gewaar te worden, maar ik concludeer in dezen als volgt: ten eersten, het kunnen geweest zijn eieren van wulpen of waterhoenders, beide waterwild; deze eieren zijn lekker, ook van grutto's (op het waterwildlijstje geplaatst in 1912) deze smaken vrij goed en worden veel gevonden, het kunnen ook eieren geweest zijn van nog ander waterwild, doch de fatale termijn 28 April *was* voor *al* deze soorten verstreken; ten tweede: het kunnen geweest zijn eieren van »vogels« d.w.z. gewone vogels (niet uitgezonderd van al de andere,) die beschermd zijn, b.v. meerkoeten dus overtreding van artikel 3 der vogelwet, tenzij het misschien eieren waren van vogels op de zwarte lijst geplaatst b.v. van de woudduif, (eieren van klein wild b.v. patrijzen zijn nimmer vrij) ten derden: het kunnen eieren geweest zijn van de kokmeeuw bestemd voor de bakkers, deze eieren mogen geraapt en vervoerd worden van 15 April tot 21 Juni.

Wat betreft literatuur verwijs ik naar artikelen 5 en 6 der vogelwet, naar het mooie vogelboekje van Thijsse van 1912, naar de Vogelwet met toelichting door I. J. Hulsboom met een voorrede van Prof. Dr. Swaen, uitgave van Schaapsma en Brouwer, zonder jaartal, te Dokkum, verder verwijs ik naar het groote werk van Pelt Lechner van 1910—1913, om maar niet te spreken van een groot latijnsch gedicht met aanteekeningen in 't latijn, gemaakt door Heerens, op de Universiteitsbibliotheek te Groningen aanwezig, het is uitgegeven te Rotterdam door C. R. Hake in 't jaar 1787.

Groningen, 6 Juli 1920.

J. PELINCK STRATINGH.